

EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ PRIVIND SUPPORTUL FAMILIILOR NUMEROASE PRIN INTERMEDIUL CARDURILOR DE REDUCERİ¹

Mihail CIOBANU

*Doctorand USM, cercetător științific,
Institutul Național de Cercetări Economice,
Republica Moldova
ciobanu.mihail.s@gmail.com*

Abstract

The continuity of the existence and development of society depends to a large extent on the socio-economic situation of the families that form it. Large families with many children due to the higher number of dependent people in the family and a higher level of expenses that need to be covered by the income of the dependent adults risk being in a more disadvantaged position than other types of families. To support these families, multiple generic support measures have been adopted that benefit other vulnerable groups, too, but one of the specific tools implemented in some countries is special discount cards for large families, whose implementation experience has been sporadically treated in the literature and particularly for certain types of such cards. This article deals more comprehensively with the experience of countries in support of large families through such measures, on examples of Latvia, Poland, Spain and private associations and initiatives of economic agents. The analysis showed that at the initiative of the state such measures are carried out rather sporadically and are rarely comprehensive, they are part of the broader framework of family policy programs including tax deductions, reductions or exemptions from the payment of expenses for kindergartens and food centers, electric and termic energy, social housing, public transport, studies and other public services, and from economic agents

¹ Acest articol a fost elaborat în cadrul Proiectului științific pentru perioada 2020-2023, înregistrat în Registrul de stat al proiectelor din domeniul științei și inovării din Republica Moldova cu codul 20.80009.0807.29 Proiect Program de Stat "Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovaționale orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova".

and associations for large families - different types of discounts on the range of products and services sold or promoted.

Key words: *card, family, support, discount, Poland, Latvia, Spain.*

JEL Classification: *D10, H53, H75, I38.*

Introducere

Famiiliile cu mulți copii reprezintă unul dintre grupurile cele mai vulnerabile de populație. Datorită numărului mare de membri ai famiiliei, în special de persoane dependente, veniturile disponibile și cheltuielile de consum ce revin în medie la o persoană sunt mai mici decât la famiiliile mai puțin numeroase. Din aceste motive o mai mare pondere a cheltuielilor este direcționată spre necesitățile de bază. Prin urmare, este nevoie de a susține aceste famiilii prin măsuri de suport care pot compensa o parte de cheltuieli sau pentru a reduce o parte din acestea, în special din acele care nu sunt de bază. Deși au fost adoptate multiple măsuri de suport generice de care beneficiază și alte grupuri vulnerabile, relativ recent a fost implementat în unele țări un instrument specific de suport de tip nefinanciar - cardurile speciale de reduceri pentru famiilii numeroase. Vom încerca să oferim o tratare mai comprehensivă a experienței țărilor în suportul famiiliilor numeroase prin intermediul acestui tip de măsuri pe exemplul Letoniei, Poloniei, Spaniei și unor asociații și inițiative particulare ale unor agenți economici.

Revizuirea literaturii

În literatura de specialitate experiența implementării cardurilor pentru famiilii numeroase este tratată sporadic și în particular pentru anumite tipuri de astfel de carduri.

Evaluarea eficacității și relevanței ca instrument de suport pentru famiiliile numeroase pe exemplul Poloniei a fost cercetată de către A. Bebel (Bebel, 2014) pe baza rezultatelor unor cercetări empirice realizate cu deținătorii de carduri și cu implementatorii de programe în anumite orașe poloneze. Cercetarea a fost efectuată sub formă de chestionar și interviuri cu focus grupuri cu participanți și interviuri cu coordonatori de programe din 15 programe în perioada decembrie 2013 - aprilie 2014, incluzând toate programele începute până la sfârșitul anului 2011. Rezultatele cercetării arată un șir de anomalii și puncte slabe ale unor astfel de programe și indică

direcțiile pentru dezvoltarea ulterioară a acestei inițiative promițătoare. Pe de o parte programul de carduri pentru familii numeroase este perceput foarte pozitiv de către aceste familii, datorită impactului pozitiv asupra diversificării activităților sportive și recreative, dar pe de altă parte el are puțină influență asupra situației familiale, acesta nu joacă practic niciun rol în susținerea stării familiei, nici aspectul medical, nici aspectul educațional nu sunt destul de atractive pentru familii, ceea ce se datorează în cea mai mare parte lipsei unei comunicări și unor cunoștințe adecvate despre problemele reale care afectează familiile numeroase. Aici trebuie totuși menționat că regulamentul actual de funcționare a acestor carduri a fost adoptat mai târziu (decembrie 2014), adăugându-se și alte cheltuieli pentru susținerea familiilor numeroase, totodată extinzându-se de atunci și numărul de agenți economici și multitudinea și diversitatea reducerilor oferite.

Un alt studiu (Wiśniewska, Musiał & Świecka, 2017), al cărui scop a fost să identifice impactul programului guvernamental de politici familiale „Family 500+” („Rodzina 500+”)², descrie prevederile și instrumentele politicii familiale din Polonia, inclusiv ale acestui program, care cuprinde și cardurile pentru familii numeroase și implicațiile pentru finanțele gospodăriilor din Polonia în ceea ce privește consumul, veniturile, datoriile, piața muncii sau sărăcia. Ei identifică printre rezultatele programului asupra gospodăriilor casnice ca efecte creșterea consumului, reducerea datoriilor, renunțarea la împrumuturile pe termen scurt, limitarea amplitudinii sărăciei, dar și o scădere a activității profesionale a femeilor, o creștere graduală a economiilor și mai degrabă pentru acele persoane care nu beneficiază de program și nu pentru cei care beneficiază de beneficiile programului.

Alte studii (Inglot, Szikra & Raț, 2011) (Kulczyk, 2016) (Ciobanu, 2017) (Mackowiak, 2018) doar menționează existența unor astfel de carduri pentru familiile numeroase ca instrument de susținere nefinanciară a acestora fără a prezenta foarte detaliat experiențele țărilor respective ce au adoptat astfel de instrumente.

² Denumirea de 500+ provine de la beneficiul pentru a crește numărul nașterilor în mărime de 500,00 PLN (circa 113 euro, aici și mai departe la cursul actual 1 EUR = 4,43 PLN) pe lună pentru al doilea copil și pentru fiecare copil ulterior, pe lângă alte instrumente din cadrul programului de politici familiale.

Materiale și metode

În analiza experienței internaționale privind suportul familiilor numeroase prin intermediul cardurilor speciale de reduceri în mare parte au fost utilizate materialele informaționale din legislația unor țări ce au implementat astfel de măsuri, ale organizațiilor care se ocupă nemijlocit cu acest tip de suport în țările respective, precum și o serie de articole științifice care analizează eficiența unor astfel de programe. În calitate de metode științifice de cercetare au fost utilizate: analiza legală, sinteza, inducția și deducția.

1. Experiența Letoniei

La 5 ianuarie 2016 guvernul leton a adoptat programul de sprijin de stat ”Certificatul de familie onorifică letonă ”Cardul de familie 3+”” (Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte"), intrat în vigoare 10 zile mai târziu (Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte, 2016). Scopul programului este de a promova bunăstarea familiilor numeroase, oferindu-le beneficii (facilitări) în primirea diverselor servicii, reducând astfel cheltuielile zilnice ale acestor familii. Cardul se acordă unui membru al unei familii numeroase care corespunde statutului unei astfel de familii ce cuprinde următoarele condiții:

- el, soțul sau locul de reședință declarat sau înregistrat al copilului se află în Republica Letonia (această condiție nu se aplică dacă copilul dobândește studii într-o instituție de învățământ străină și locul de reședință al acestuia este în străinătate);

- are grijă sau îngrijește cu soțul de cel puțin trei copii, inclusiv copii aflați în plasament sau tutelă și adulți sub 24 de ani, dacă urmează studii generale, profesionale sau superioare. Numărul de copii nu include copiii pentru care dreptul de custodie al persoanei a fost suspendat sau revocat;

- nu este înregistrat ca debitor în Registrul solicitanților și debitorilor Administrației Fondului de garantare a întreținerii, cu excepția persoanelor cu handicap, cu incapacitate temporară de muncă și persoanelor care au încheiat un acord cu administrația acestui Fond cu privire la procedurile prin care efectuează plăți de întreținere și dobânzi legale și îndeplinesc acordul încheiat.

Drept de utilizare a cardului îl au persoanele, inclusiv copiii care totodată prezintă și un document de identitate, inclusiv dacă sunt adulte de

până la 24 de ani și învață. Cardul este valabil pe teritoriul Letoniei și are un termen fix de valabilitate, este emis pentru 3 ani, dacă o persoană are trei sau mai mulți copii cu vârsta sub 15 ani. Pe de altă parte, dacă o persoană are unul sau doi copii minori, dar restul sunt adulți care nu au împlinit vârsta de 24 de ani, dar primesc studii generale, profesionale sau superioare în Letonia sau în străinătate, cardul va fi eliberat pentru un an, verificând dacă adultul continuă studiile.

Acest document servește drept document care confirmă faptul că trei sau mai mulți copii cu vârsta sub 15 ani (anterior 18 ani) (inclusiv acei adulți de până la 24 de ani care învață) cresc în familie. Proprietarii acestui card pot primi diverse reduceri pentru serviciile furnizate de stat, autoritățile locale și companiile private. De exemplu, poate fi folosit pentru a obține reduceri la teatre, pentru a cumpăra haine, cărți sau pentru a realimenta mașina. Antreprenorii sunt încurajați să participe la acest program și, de fapt, mulți dintre ei sunt părinți de familii numeroase. Inițial în fiecare an, cardul trebuia reînnoit, deoarece era valabil doar pe parcursul unui singur an, în prezent termenul de valabilitate este de 3 ani.

Proprietarii acestui card au un șir de reduceri la achiziționarea produselor și serviciilor din așa categorii precum: ajutor de stat; benzinărie; librării și papetărie; recreere în familie; educație familială; instituții culturale; catering; frumusețe și sănătate; comerț; servicii (Programma "Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte"", 2020).

În cadrul ajutorului de stat ei beneficiază de scutire pentru consolidarea drepturilor de proprietate în Registrul funciar (reducere de 0,5% a comisionului de stat); reduceri tarifare la transportul public pe rutele regionale (50% din prețul integral al biletului de călătorie pentru adulți; 40% din prețul biletului de abonament; 90% din prețul integral al biletului pentru elevi și studenți (până la 24 de ani); 100% la sărbătorile legale - 4 mai, 11 noiembrie și 18 noiembrie); reducerea impozitului pe exploatarea vehiculelor (50% din taxa de întreținere a vehiculului pentru anul calendaristic în cauză) și alte reduceri (50% din valoarea calculată a impozitului pe bunuri imobiliare; 100% din taxa de stat pentru înregistrarea actelor de stare civilă; 100% din taxa pentru serviciile plătite furnizate de instanțele de district (oraș), instanțele regionale și Curtea Supremă; 50% pentru cheltuielile pentru primirea informațiilor din Registrul populației; 100% pentru serviciile plătite furnizate de Ministerul Justiției legate de furnizarea de informații din înregistrările din registrul stării civile). La categoria benzinărie agenții

economici au oferte de reduceri de o varietate mare pentru posesorii de aceste carduri: de la 10% la 30% pentru serviciile de spălare auto; reduceri de 3-5 eurocenți pentru combustibil pentru fiecare litru umplut, 10-30% - pentru băuturi reci și calde și alte produse alimentare și produse pentru copii. În categoria librăriilor și papetăriei reducerile la produse au variat de la 10% la 35%. La categoria educație familială, unde au intrat servicii de recreere și dezvoltare pentru copii reducerile au variat de la 2% până la 50%, în unele cazuri și 100%. În rândul instituțiilor culturale (teatre, săli de concert) reducerile au fost de la 5% la 50%. Organizațiile de catering (baruri, cafenele, restaurante) au oferit prețuri cu 10%-30% mai joase. Reduceri de la 5% până la 50% au oferit diferiți agenți economici ce oferă servicii de frumusețe și sănătate, la fel ca și în cazul altor articole din comerț și servicii.

De mai mulți ani, Fondul de integrare a societății, care are ca scop sprijinul financiar și promovarea integrării societății prin implementarea de programe și proiecte de dezvoltare de către sectorul public și neguvernamental, sprijină familiile numeroase din Letonia cooperând cu antreprenori care oferă reduceri la servicii și bunuri pentru familiile numeroase. Circa 43 000 de adulți/părinți și peste 52 000 de copii folosesc acest instrument - mai mult de 420 de industrii și zone diferite au participat la programul de sprijin pentru familiile numeroase. Sondajul realizat pe site-ul oficial al acestui instrument de suport pentru familiile numeroase (Programma "Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte"", 2020) la care au participat 1153 de persoane până în prezent arată că majoritatea utilizatorilor l-au folosit cel puțin 1 dată pe lună: 29% folosesc acest card în fiecare zi, 25% - în medie de 1-2 ori pe săptămână, 24% - în medie de 1-2 ori pe lună, 7% - încă nu l-au folosit, 10% - nu au așa card, iar 4% - au ales altă variantă de răspuns.

2. Experiența Poloniei

La data de 5 decembrie 2014 (în vigoare din ianuarie 2015) în Polonia a fost adoptată Legea despre Cardul familiei numeroase (USTAWA z dnia 5 grudnia 2014 r. o Kartcie Dużej Rodziny), măsură de suport ce face parte din Programul „500+ Family”, conceput pentru a ajuta cele mai sărace familii, pe de o parte, și, pe de altă parte, pentru a crește nașterile în Polonia (acest indicator crește treptat).

Drepturile deținătorilor unui astfel de card constau în acordarea unui acces mai favorabil decât în general aplicabil la bunuri și servicii sau alte activități. Cardul este un mijloc de identificare a unui membru al unei familii numeroase și este eliberat atât sub forma unui document din plastic (card tradițional - Karta Dużej Rodziny), cât și în cadrul unei aplicații mobile (card electronic – Mobilna Karta Dużej Rodziny). Posesorul unui astfel de card este membru al familiei cu mulți copii, prin care se înțelege familia în care părinții sau soția are sau a avut cel puțin trei copii în total, indiferent de vârsta lor și cuprinde așa persoane ca: părintele; copilul adoptiv sau persoana (persoanele) care conduce casa copiilor familiei; soțul părintelui; copilul propriu-zis asupra căruia exercită părintele custodia familiei adoptive și o persoană care se află în familia actuală, plasament maternal sau în orfelinatul familial. Dreptul de a avea cardul aparține și copilului de până la vârsta de 18 ani; de până la vârsta de 25 de ani dacă copilul studiază; fără limite de vârstă - în cazul copiilor la care se poate identifica un certificat de dizabilitate moderată sau severă. Dreptul de a deține cardul nu revine părintelui (inclusiv celui adoptiv) privat de instanță. Dreptul de a avea cardul se acordă unui membru al familiei cu mulți copii, care este o persoană cu cetățenie poloneză, cu domiciliul în teritoriul Republicii Polonia sau un străin care locuiește pe teritoriul Republicii Polonia pe baza unui permis de ședere permanent, a unui permis de ședere a unui rezident în Uniunea Europeană pe termen lung sau permis de ședere temporar acordat în legătură cu anumite circumstanțe stabilite de lege. O particularitate a cardului polonez este că dacă după depunerea cererii de acordare a cardului și înaintea eliberării acestuia un membru al unei familii numeroase nu mai îndeplinește cerințele pentru posesia cardului, ceilalți membri ai familiei numeroase nu își pierd dreptul la posesia cardului. Cardul este acordat de administrația publică locală corespunzătoare locului de reședință al membrului unei familii numeroase. Cardul se acordă părintelui și soțului părintelui - pe perioadă nedeterminată; unui copil cu vârsta de până la vârsta de 18 ani - până la vârsta de 18 ani; unui copil cu vârsta peste 18 ani care studiază - până la 25 de ani; copiilor cu dizabilități - pentru perioada de valabilitate a certificatului de dizabilitate; copiilor plasați în plasament familial la momentul plasării într-o anumită familie de plasament sau orfelinat de familie - nu mai mult decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. Cardul se acordă gratuit, cu unele excepții, când emiterea este supusă unei taxe de 9,21 PLN (circa 2,08 EUR) în cazul obținerii unui duplicat și dacă unui membru al unei familii numeroase, la

cererea sa, i-a fost deja eliberat doar cardul tradițional (sau electronic) și apoi un alt membru al familiei numeroase solicită cardul electronic (sau tradițional). Această sumă este anunțată printr-un anunț în Jurnalul Oficial al Republicii Polonia de către ministrul responsabil cu protecția familiei. Costul implementării actului de către comună pentru deservirea sarcinilor legate de comună pentru acordarea cardului este de 13401 PLN (circa 3025 EUR), pentru o familie numeroasă din comună, cu excepția cazului în care cardul este acordat numai părinților - într-un astfel de caz, acest cost se ridică la 5361 PLN (circa 1210,2 EUR) pentru o familie numeroasă. Când după acordarea cardurilor membrilor unei familii numeroase a existat o schimbare a numărului de membri ai familiei, cu mulți copii, rezultând necesitatea acordării unui alt card sau în cazul acordării unui nou card unui membru al unei familii cu mulți copii, care deținea deja cardul sau în caz de pierdere, costul implementării actului de către comună este de 2681 PLN (circa 605,2 EUR) pentru acordarea cardului. Costul implementării actului de către comună pentru: eliberarea unui duplicat al cardului, furnizarea unui card electronic - în cazul în care un membru al familiei cu mulți copii, la cererea sa, a fost emis doar cardul tradițional, eliberarea unui card tradițional - dacă este membru al unei familii numeroase și la cererea acestuia, un card electronic a fost deja pus la dispoziție - se ridică la 1341 PLN (circa 302,7 EUR).

Mai jos, în **Tabelul 1** sunt indicate limitele maxime de cheltuieli bugetare planificate pentru anii 2017-2028 pe direcții pentru punerea în aplicare a actului cu privire la cardul pentru familii numeroase de către municipalități și administrațiile publice de alte nivele și ministerul de resort. Pentru perioada dată a fost stabilită o limită maximă de cheltuieli de la bugetul de stat de 763,93 milioane PLN (circa 172,44 milioane EUR), din care anual se alocă pentru implementarea actului de către municipalități, pentru punerea în aplicare a actului de către Ministrul Familiei, Muncii și Politicii Sociale, pentru dreptul la o călătorie concesionară din fondurile pentru transportul public colectiv pentru părinți și soții părinților deținători ai unui card de familie numeroasă valabil și pentru dreptul la taxe reduse pentru eliberarea pașaportului. Așa cum se poate observa în tabel, cheltuieli pentru asigurarea dreptului la taxe reduse pentru eliberarea pașaportului au fost planificate începând cu 2018, care până în 2028 trebuie să se majoreze cu 1,84 milioane de EUR sau de 2,4 ori. Într-o măsură mai mare este planificat să crească

cheltuielile pentru asigurarea dreptului la o călătorie concesionară cu transportul public – cu 9,48 milioane de EUR sau de 3,3 ori. Alte direcții de cheltuieli planificate nu suferă modificări foarte semnificative.

Tabelul 1. Limitele maxime de cheltuieli bugetare planificate pentru anii 2017-2028 pe direcții pentru punerea în aplicare a actului cu privire la cardul pentru familii numeroase exprimate în milioane EUR

	Cheltuieli de implementare de către municipalități	Cheltuieli de implementare de către Ministrul Familiei, Muncii și Politicii Sociale	Dreptul la o călătorie concesionară cu transportul public	Dreptul la taxe reduse pentru eliberarea pașaportului	Total
2017	0,21	1,35	4,06	-	5,62
2018	0,44	1,29	4,74	1,33	7,80
2019	0,89	2,91	9,26	0,90	13,95
2020	0,55	2,02	10,57	2,30	15,44
2021	0,16	0,99	10,94	2,41	14,50
2022	0,16	0,99	11,31	2,52	14,98
2023	0,17	1,00	11,68	2,63	15,47
2024	0,18	1,00	12,05	2,74	15,96
2025	0,18	1,00	12,42	2,85	16,45
2026	0,19	1,00	12,79	2,95	16,93
2027	0,20	1,00	13,17	3,06	17,42
2028	0,21	1,00	13,54	3,17	17,91

Sursa: Realizat și calculat de autor în baza (USTAWA z dnia 5 grudnia 2014 r. o Kartcie Dużej Rodziny)

3. Experiența Spaniei

În Spania pentru familiile numeroase există posibilitatea de a obține cardul de familie mare (Tarjeta Familia Numerosa), ceea ce le oferă acces la beneficii și reduceri atât de la administrațiile publice spaniole, cât și de la unele companii locale (Tarjeta Familia Numerosa, 2020). De regulă, cardul este pentru familiile în care părinții sau tutorii au 3 sau mai mulți copii, deși alte tipuri de familie, de asemenea îl pot primi (de exemplu, familiile cu 2 copii dacă unul are dizabilități). El poate să fie obținut și pentru fiecare membru al familiei în parte. Cetățenii străini care sunt rezidenți înregistrați pot, de asemenea, să aplice pentru obținerea unui astfel de card. Posesia

acestuiua oferă posibilitatea de a beneficia de diverse prestații sau reduceri, care pot cuprinde:

- Reduceri / beneficii privind impozitul pe venit;
- Subsidii pentru grădinițe și centre alimentare;
- Avantaje la aplicarea pentru obținerea locuințelor sociale;
- Alte reduceri de impozite locale (cum ar fi impozitul IBI (pe proprietate), în funcție de fiecare primărie);
- Unele bonusuri la plățile de asigurări sociale pentru contractarea ajutorului neautohton;
- Dovedirea dreptului la reduceri la facturile de energie electrică și energie termică (mecanismul „Bono Social”)
- Unele taxe privind cheltuielile guvernamentale (inclusiv pentru documentele guvernamentale);
- Reduceri la călătorii feroviare și maritime (20-50%) și reduceri mai mici la călătoriile cu avionul;
- Înscrierea la universitate;
- Acces la muzee și atracții culturale publice.

Unele companii private locale oferă, de asemenea, reduceri, ofertele variind în funcție de regiune.

La acest card pot aplica familiile cu 1 sau 2 părinți/tutori care au 3 sau mai mulți copii (indiferent dacă sunt sau nu de la aceiași părinți), copiii fiind cu vârsta de până la 21 de ani care locuiesc acasă și dependenți din punct de vedere financiar sau copiii de orice vârstă cu dizabilitate (sau până la 25 de ani dacă urmează studii la zi). De asemenea, au dreptul să aplice și familiile cu 1 sau 2 părinți/tutori cu 2 copii în care un copil este înregistrat cu dizabilități sau nu poate lucra; familiile în care ambii părinți au dizabilități sau unul are un nivel de dizabilitate în proporție de 65% și au 2 copii; mame și tați divorțați sau separați cu 3 sau mai mulți copii (nu neapărat în comun) dacă au o responsabilitate financiară pentru ei dintr-o hotărâre judecătorească (chiar dacă nu locuiesc cu ei, părintele cu care locuiesc putând aplica); o mamă sau un tată văduv cu 2 copii; 2 sau mai mulți frați și surori care sunt orfani și locuiesc cu un tutore care nu este responsabil financiar pentru ei; 3 sau mai mulți copii orfani peste 18 ani (sau 2 în cazul în care unul este cu dizabilități), care locuiesc împreună; copiii adoptați, îngrijiți sau acei care trăiesc cu un tutore.

4. Experiența altor țări

Deși există și în alte țări carduri pentru familii numeroase, ele nu sunt instrumente de stat, ci reprezintă doar inițiativa particulară a unor întreprinderi sau asociații, utilizarea produselor și serviciilor cărora este orientată spre familie și cuprind, de regulă, un set specific și limitat de opțiuni și au un areal de răspândire redus, cu excepția cardului ELFAC.

Cardul european de familie numeroasă (European Large Family Card) este un proiect al Confederației europene pentru familii numeroase (ELFAC) din care fac parte 26 de asociații ale familiilor numeroase din 22 de țări europene (ELFAC, 2020). Scopul principal al acestui card este de a permite familiilor să aibă acces la ofertele altor țări membre ale Confederației în timpul călătoriei cu familia sau în timpul șederii temporare în altă țară europeană. ELFAC negociază pentru a asigura cele mai bune condiții pentru familiile care călătoresc în Europa în țările asociate. Cardul permite să fie recunoscută calitatea de familie numeroasă, atunci când se află într-o altă țară europeană pentru a obține acces la reduceri și beneficii în diferite țări europene. ELFAC lucrează în prezent pentru a stabili acorduri cu companii pentru a obține cele mai bune oferte pentru familiile numeroase. Cardul este rezervat familiilor cu 3 sau mai mulți copii. Cardul se poate utiliza pentru călătorii în alte țări europene decât ale familiei de origine. Cardul este doar pentru familie și nu poate fi folosit de alții. Familiile pot solicita cardul până când cel mai mic copil ajunge la vârsta de 26 de ani. Prețul acestuia este de 10 € pentru membrii asociațiilor de familii numeroase sau 25 € pentru nemembri (50 € în Spania) și are valabilitatea timp de 1 an.

Lanțurile de restaurante de familie coreene T.G.I. Friday's, Sizzler, Tony Roma's, Marché și Outback Steak House oferă un card pentru familii numeroase (LG Big Family Card) care poate fi folosit în mod interschimbabil în cercul celor 5 lanțuri de restaurante, oferindu-li-se clienților diverse avantaje (de exemplu, un cadou, un certificat pentru luarea mesei, un cupon de reducere și buletine informative electronice) când punctajul cardului a atins un anumită mărime (Kim, Lee & Lee, 2007, p.13).

Un alt exemplu de card pentru astfel de familii îl oferă o asociație de turism austriacă (Stubai Tirol Tourism Association) – BIG FAMILY CARD – care oferă o serie de reduceri și servicii gratuite pentru copii cu vârsta de la 5 la 15 ani în cadrul ofertelor pentru turismul montan (Big Family Sommer, 2020).

În cadrul Centrului de artă contemporană HOME din Manchester, Marea Britanie (Bring the Family, 2020) începând cu 30 august 2015 și până în prezent există un program (Bring the Family) care include o proiecție de film special selectată în ultima duminică a fiecărei luni, plus spectacole regulate pentru familii și activități bazate pe ateliere, la care familiile numeroase pot obține un astfel de card (HOME Big Family Card) în mod gratuit și primi bilete la prețuri speciale (4 GBP) pentru filme de familie selectate și spectacole de teatru, plus oferte exclusive la evenimente speciale și la Café Bar.

Achizițiile trebuie să includă cel puțin un bilet pentru copii (de vârstă de 16 ani și mai puțin) și un bilet pentru adulți (18+) pentru ca oferta să poată fi aplicată, acceptându-se maximum 5 bilete pe tranzacție, în funcție de disponibilitate și oferta nu poate fi utilizată cu alte reduceri sau promoții.

Concluzii

Pentru a asigura continuitatea existenței și dezvoltării societății este necesar de creat un mediu favorabil îmbunătățirii situației social-economice a familiilor. Printre acestea, familiile numeroase se află într-o poziție mai dezavantajată, a căror existență este încurajată, dacă nu în mod explicit, atunci cel puțin în mod implicit.

Cu toate acestea, datorită raportului înalt dintre numărul de persoane întreținute, care, de regulă, sunt copiii, și numărul întreținătorilor cheltuielile ce revin unei persoane în medie în familie sunt mai reduse, iar pentru a le compensa cel puțin parțial și a reduce din presiunea ce o resimt întreținătorii familiilor numeroase sunt implementate numeroase măsuri de suport, una dintre care o reprezintă cardurile speciale de reduceri.

Analiza experienței internaționale privind suportul familiilor numeroase prin intermediul cardurilor de reduceri a arătat că la inițiativa statului astfel de măsuri sunt realizate mai degrabă sporadic și, de regulă, nu poartă un caracter comprehensiv, printre cele mai reprezentative exemple fiind Polonia, Letonia și Spania, în care așa măsuri se înscriu în cadrul mai larg al programelor de politici familiale și cuprind atât susținere de stat prin deduceri fiscale; reduceri sau scutiri de plata unor cheltuieli pentru grădinițe și centre alimentare, energie electrică și termică, locuințe sociale, transportul public, studii și alte servicii publice, iar din partea agenților economici și

asociațiilor pentru familii numeroase – diferite tipuri de reduceri la sortimentul de produse și servicii comercializate sau promovate.

În mod mai frecvent agenții economici înșiși și unele asociații, îndeosebi ale familiilor numeroase, oferă astfel de carduri de reduceri ținute către aceste familii pentru achiziționarea în condiții mai avantajoase a bunurilor, lucrărilor și serviciilor realizate și/sau promovate de aceștia, frecvent fiind ei înșiși membri ai unor familii numeroase.

Pentru a lărgi sfera de cuprindere a acestor carduri este nevoie de o extindere continuă a listei de agenți economici și reduceri, aplicarea și în alte state a unor măsuri de suport similare cu adaptările specifice. De asemenea, extinderea unei astfel de măsuri necesită o promovare mai puternică din partea instituțiilor de stat, cât și colaborări mai strânse cu agenții economici în această privință, astfel încât eforturile să nu fie fragmentare și sporadice și să nu aibă doar un efect parțial și temporar.

Un astfel de card/certificat analog („tradițional”) sau electronic se poate stabili la nivel de țară, efectele căruia să poată fi valabile pe teritoriul statului, iar pentru a beneficia de Cardul european de familie numeroasă mai multe țări ar putea adera la ELFAC.

În contextul actual al digitalizării diferitor procese și activități umane ar fi nevoie de a integra acest card/certificat în sistemul de servicii electronice al țărilor, inclusiv aplicând și tehnologia codurilor Quick Response, dezvoltarea căreia actualmente capătă contur în contextul problemelor generate de actuala stare pandemică din lume, dar și de măsurile de reacție la aceasta.

Referințe bibliografice

- [1]. Bebel, A. (2014). *Large Family Card as an Instrument of Supporting Families With Many Children*. În: China-USA Business Review, October 2014, Vol. 13, No. 10, 660-668, doi: 10.17265/1537-1514/2014.10.004, David Publishing, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/37118497/China-USA_Business_Review_ISSN_1537-1514_Vol.13_No.10_2014.pdf?1427354316=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DChina_USA_Business_Review_ISSN_1537_1514.pdf&Expires=1607446066&Signature=UdWMc1GUe6lFGBU6CcJaO1RS69WKYDJRQru3F~7zWDyLElVujIGVbKEqALyfs2U7k5Q9k1BXKahSy3bDToAsVvnofxieElOERSwlvsg51weM

[ryNaGolR7VvjszEZSRMILXFjUZS2aqrE8CcU0g9VP0X8L0M~Bb2
xdL-
XYw2lYMN9g4QnbZL7q1h7YWZvOLuKzerYCG0NBSrNXwiGZ6
YPb9ClOnX0AarBRJohWY6nzEFuuQosPtuzVoAl0uT8XNgnIVLX
BrMYZBTiv6ZObXZggjcz9GkS0JM4Rl4TsChu~2ObZrVZ9O7~Z7i
SdN8IjdZx-SVStqoe0d~KpPgUh913Q_&Key-Pair-
Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA#page=51](https://www.bergcristall.at/fr/ngn/big-family-sommer.html)

- [2]. Big Family Sommer, Aktiv- & Vitalhotel Bergcristall, 2020, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://www.bergcristall.at/fr/ngn/big-family-sommer.html>
- [3]. Bring the Family, HOME Greater Manchester Arts Centre Ltd, 2020, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://homemcr.org/event/bring-the-family/>
- [4]. Ciobanu, M. (2017). *Support measures for families with many children in Baltic countries and Republic of Moldova*. În: Creșterea economică în condițiile globalizării: modele de dezvoltare durabilă = Economic growth in conditions of globalization: sustainable development models: Conferință Internațională Științifico-Practică, ed. a 12-a, 12-13 octombrie 2017: [în 2 vol.], Ch.: INCE, 2017. Vol. 2, pp. 286-290, ISBN 978-9975-3171-2-2, Disponibil: [http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/598/1/Support measures for families with many children in Baltic countries and Republic of Moldova.pdf](http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/598/1/Support_measures_for_families_with_many_children_in_Baltic_countries_and_Republic_of_Moldova.pdf)
- [5]. European Large Family Card, European Large Families Confederation, 2020, [Ultima accesare la 20.11.2020], Disponibil la: <https://www.elfac.org/large-family-card/what-is-it/#:~:text=Large%20Family%20Card-,What%20is%20it%3F,in%20some%20other%20European%20country.>
- [6]. Inglot, T., Szikra, D., & Raț, C. (2011). *Continuity and Change in Family Policies of the New European Democracies: A Comparison of Poland, Hungary and Romania*. National Council for Eurasian and East European Research, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <http://sar.org.ro/wp-content/uploads/2013/01/Continuity-and-change-in-family-policies-of-the-new-European-democracies-A-comparison-of-Poland-Hungary-and-Romania.pdf>

- [7]. Kim, W.G., Lee, S. & Lee H.Y. (2007). *Co-Branding and Brand Loyalty*. În: Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism, 8:2, 1-23, DOI: 10.1300/ J162v08n02_01, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1300/J162v08n02_01
- [8]. Kulczyk, M. (2016). *Family rights and family policy in Poland*. În: Torun Social Science Review, 1(1), [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://tbr.wsb.torun.pl/index.php/TSSR/article/viewFile/78/76>
- [9]. Mackowiak, E. (2018). *The financial instruments of family policy in Poland*. În: Economic and Social Development: Book of Proceedings, pp. 593-599, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: https://www.researchgate.net/profile/Luiza_Kostecka-Tomaszewska/publication/333093126_ECONOMIC_SECURITY_OF_CHINA_IN_21ST_CENTURY_SWOT_ANALYSIS/links/5cdb2dbc92851c4eaba04b1b/ECONOMIC-SECURITY-OF-CHINA-IN-21ST-CENTURY-SWOT-ANALYSIS.pdf#page=606
- [10]. Programma "Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte"", Sabiedrības integrācijas fonds, 2020, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <http://www.godagimene.lv/>
- [11]. Tarjeta Familia Numerosa, SUPPORT IN SPAIN, 2020, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://www.supportinspain.info/es/knowledge-base/tarjeta-familia-numerosa/>
- [12]. USTAWA z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, Dz. U. 2014 poz. 1863, Opracowano na podstawie: t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20140001863/U/D20141863Lj.pdf>
- [13]. Valsts atbalsta programmas "Latvijas Goda ģimenes apliecība "3+ Ģimenes karte"" īstenošanas kārtība, Izdevējs: Ministru kabinets, Veids: noteikumi, Numurs: 15, Pieņemts: 05.01.2016, Stājas spēkā: 15.01.2016, Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 9, 14.01.2016, OP numurs: 2016/9.7, [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://likumi.lv/ta/id/279209-valsts-atbalsta-programmas-latvijas-goda-gimenes-aplieciba-3-gimenes-karte-istenosanas-kartiba>

- [14]. Wiśniewska, A., Musiał, M., & Świecka, B. (2017, September). *The Program “Family 500 Plus” – Implications For Household Finance In Poland*. In: CBU International Conference Proceedings (Vol. 5, pp. 490-494), [Ultima accesare la 09.12.2020], Disponibil la: <https://ojs.journals.cz/index.php/CBUIC/article/download/972/pdf/>